

Eur Eau

EurEau komentariše predlog Direktive Smanjenje uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu

Uvod

EurEau pozdravlja i podržava predlog Evropske komisije za smanjenje uticaja plastike za jednokratnu upotrebu (PJU). U potpunosti je u skladu sa članom 191.2 Ugovora koji se odnosi na primenu načela predostrožnosti da treba preduzimati preventivne mere, kako bi šteta po životnu sredinu kao prioritet bila ispravljena na mestu nastanka, kao i da zagađivač treba da plati. U skladu je i sa direktivom 2000/60/EC¹ koja vodu definiše kao “nasledstvo koje se mora zaštititi, odbraniti i prema njemu se odnositi kao takvom” zahtevajući i zaštitu vodnih resursa i akvatičnih sistema, kao i primenu načela “zagađivač plaća”.

Komentari

Plastika za jednokratnu upotrebu i prečišćavanje komunalnih otpadnih voda

Kao što je navedeno u predlogu, određene PJU, na primer vlažne maramice, filteri duvanskih proizvoda i štapići za uši, mogu da završe u kanalizacionoj mreži zbog neodgovarajuće prakse odlaganja.

U najvećem broju slučajeva, tokom prikupljanja otpadnih voda, kao i na postrojenjima za prečišćavanje PJU se uklanja, ali je ovaj proces skup i angažuje velike količine energije. Preko preliva opšte kanalizacije čak može da dođe do direktnog ispuštanja, tako da deo ove plastike- delimično i u formi mikroplastike- može da nađe put do vodnih tela uz sve negativne uticaje na životnu sredinu.

---

¹ [Direktiva 2000/60/EC uspostavlja okvir za delovanje Zajednice u oblasti vodne politike](#)

26 jun 2018

EurEau komentariše predlog direktive “Smanjenje uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu”

Prema proceni uticaja Komisije, ocenjuje se da korektivne mere na nivou prikupljanja i prečišćavanja otpadnih voda koštaju 7.7 milijardi evra godišnje. Ovo predstavlja oko 18% ukupnog prometa sektora otpadnih voda Evropske unije.

Dakle, osim kontradiktornog člana 191 Ugovora, sa ekonomskog gledišta, ovo rešenje bi bilo disproportionalno i ozbiljno bi ugrozilo priuštivost vodnih usluga i investicionog kapaciteta operatera.

Čak i kada bi postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda uklanjala PJU u potpunosti, ona na taj način ne bi nestala. Tim bi se, što je još gore, teret odlaganja otpada prebacio na operatere za otpadne vode (preduzeća kanalizacije). Mehaničke sile i pojave u kanalizacionoj mreži (protok, trenje, pumpanje) bi čak mogle da dovedu do stalnog ispuštanja mikroplastike iz ovih proizvoda (posebno vlažnih maramica).

Dakle, mere se moraju preduzimati na mestu nastanka i mora se primenjivati načelo “zagađivač plaća”.

Procena uticaja ne uzima u obzir jedan veoma važan činilac. Vlažne maramice redovno su uzrok zagušenja pumpi i začepjenja kanala i cevovoda u kanalizacionoj mreži. Samo u Velikoj Britaniji, troškovi odgušenja u kanalizacionoj mreži procenjuju se na 115 miliona evra godišnje.²

Zagušene pumpe mogu čak da prouzrokuju izlivanje iz kanalizacije, tako da plastika za jednokratnu upotrebu i mikroplastika mogu da se ispuste u životnu sredinu.

Sheme EPR³ moraju da uključe i infrastrukturu za otpadne vode

EurEau pozdravlja predlog Komisije da se vlažne maramice i filteri duvanskih proizvoda uključe u sheme mere za podizanje svesti, zahtevajući i obavezno označavanje natpisom „Ne bacaj u toalet!“ svih vlažnih maramica koje sadrže plastiku.

Iskustvo jasno ukazuje da stavljanje oznaka kao jedina mera neće biti delotvorno, kao i da izgleda da je neodgovarajuće odlaganje teško kontrolisati. U Belgiji, od jula 2016. vlažne maramice, ukoliko ne prođu na testu razgradljivosti, moraju da imaju oznaku “ne bacati u toalet”. U kanalizacionoj mreži, međutim, nije primećeno značajno poboljšanje.

Predlog Komisije nejasan je u pogledu da li troškovi upravljanja otpadom i čišćenja smeća (član 8 EPR shema) uključuju i otpad u kanalizacionoj mreži i mere operatera za otpadne vode (preduzeća kanalizacije) za odgušenje cevi i pumpi i odlaganje izvađenih vlažnih maramica. Sa aspekta delotvornog sprovođenja načela “zagađivač plaća”, EPR sheme moraju eksplicitno da pokriju ovaj put odlaganja otpada uključujući i oštećenje životne sredine koje je nastalo sa tim u vezi, kao i ekonomsku štetu po operatere za otpadne vode (preduzeća kanalizacije). To bi proizvođače vlažnih maramica koje sadrže plastiku pobudilo da uvažavaju životnu sredinu i razvijaju proizvode koji su lako biorazgradljivi, rastvorljivi i ne ispuštaju mikroplastiku.

² [Water UK: Wipes in sewer blockage study - Final Report, Report Ref. No. 21CDP.WS \(2017\)](#)

³ sheme proširene odgovornosti proizvođača za proizvod

26 jun 2018

EurEau komentariše predlog direktive “Smanjenje uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu”

Izmene i dopune EurEau-a

U skladu sa prethodno navedenim, EurEau želi da podnese sledeće izmene i dopune:

Uvodna izjava (14)

Predlog Komisije

Određeni plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu završavaju u životnoj sredini kao rezultat neodgovarajućeg odlaganja u kanalizaciju ili drugog neodgovarajućeg ispuštanja u životnu sredinu. Plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu koji se često odlažu u kanalizaciju, prema tome, treba da budu predmet zahteva za označavanje. Oznake treba da informišu potrošače o odgovarajućim mogućnostima za odlaganje otpada i/ ili opcijama koje se moraju izbegnuti i/ ili negativnim uticajem otpada na životnu sredinu, kao rezultata neodgovarajućeg odlaganja. Komisija treba da ima nadležnost da uspostavi format za harmonizaciju označavanja i time, tamo gde je odgovarajuće, treba da ispita percepciju predloženog označavanja reprezentativnih grupa potrošača, kako bi se obezbedilo da označavanje bude delotvorno i lako razumljivo.

Izmena i dopuna EurEau-a

Određeni plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu završavaju u životnoj sredini kao rezultat neodgovarajućeg odlaganja u kanalizaciju ili drugog neodgovarajućeg ispuštanja u životnu sredinu. ***Pored toga, u kanalizacionoj mreži mogu da prouzrokuju značajnu ekonomsku štetu zagušenjem pumpi i začepljenjem kanala i cevovoda.*** Plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu koji se često odlažu u kanalizaciju, prema tome, treba da budu predmet zahteva za označavanje. Oznake treba da informišu potrošače o odgovarajućim mogućnostima za odlaganje otpada i/ ili opcijama koje se moraju izbegnuti i/ ili negativnim uticajem otpada na životnu sredinu ***i njegovim negativnim ekonomskim uticajem,*** kao rezultatom neodgovarajućeg odlaganja. Komisija treba da ima nadležnost da uspostavi format za harmonizaciju označavanja i time, tamo gde je odgovarajuće, treba da ispita percepciju predloženog označavanja reprezentativnih grupa potrošača, kako bi se obezbedilo da označavanje bude delotvorno i lako razumljivo.

Obrazloženje

Vlažne maramice mogu da izazovu začepljenje cevi i zagušenje pumpi u kanalizacionoj mreži. Troškovi odgušenja procenjuju se na 115 miliona evra godišnje, samo u Velikoj Britaniji. Ovi troškovi moraju da se prenesu na potrošače i ugrožavaju priuštivost vodnih usluga.

26 jun 2018

EurEau komentariše predlog direktive “Smanjenje uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu”

Određivanje sudbine proizvoda u tokovima otpada uključujući i u kanalizacionim mrežama, preduslov je za izbor odgovarajućih mogućnosti za odlaganje otpada. Da bi se to uradilo, potrebno je da se razviju standardi ispitivanja koji će biti prihvaćeni.

Recital (15)

Predlog Komisije

U pogledu proizvoda za jednokratnu upotrebu za koje ne postoje gotove odgovarajuće i održivije alternative, države članice, u skladu sa principom «zagađivač plaća», treba da uvedu sheme proširene odgovornosti proizvođača kako bi pokrile troškove upravljanja otpadnim vodama, očistile otpad kao i za troškove mera za jačanje svesti za spečavanje i smanjenje ovakvog odlaganja otpada.

Izmena i dopuna EurEau-a

U pogledu proizvoda za jednokratnu upotrebu za koje ne postoje gotove odgovarajuće i održivije alternative, države članice, u skladu sa principom «zagađivač plaća», treba da uvedu sheme proširene odgovornosti proizvođača kako bi pokrile troškove upravljanja otpadnim vodama, očistile otpad, **uključujući i iz kanalizacione mreže**, kao i za troškove mera za jačanje svesti za spečavanje i smanjenje ovakvog odlaganja otpada.

Obrazloženje

Tekst je nejasan u tome da li “troškovi upravljanja otpadnim vodama i čišćenja otpada” uključuju proizvode otpada odloženog u WC šolje koji završavaju u kanalizacionoj mreži. Treba ih uključiti, jer uzrokuju ekonomsku štetu u kanalizacionoj mreži i zahtevaju da operateri za otpadne vode (preduzeća kanalizacije) preduzimaju dodatne korake u upravljanju otpadom.

Član 8

Produžena odgovornost proizvođača Predlog Komisije

1. Države članice obezbeđuju da sheme proširene odgovornosti proizvođača se uspostavljaju za sve plastične proizvode za jednokratnu upotrebu navedene u Delu E Dodatka koji se plasiraju na tržištu Unije, u skladu sa odredbama o proširenoj odgovornosti proizvođača u Direktivi 2008/98/EC.
2. U pogledu shema uspostavljenih na osnovu paragrafa 1, zemlje članice obezbeđuju da proizvođači plastičnih

Izmena i dopuna EurEau- a

1. Države članice obezbeđuju da sheme proširene odgovornosti proizvođača se uspostavljaju za sve plastične proizvode za jednokratnu upotrebu navedene u Delu E Dodatka koji se plasiraju na tržištu Unije, u skladu sa odredbama o proširenoj odgovornosti proizvođača u Direktivi 2008/98/EC.
2. U pogledu shema uspostavljenih na osnovu paragrafa 1, zemlje članice obezbeđuju da proizvođači plastičnih

26 jun 2018

EurEau komentariše predlog direktive “Smanjenje uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu”

proizvoda za jednokratnu upotrebu navedeni u Delu E Dodatka pokrivaju troškove prikupljanja otpada koji čine ti plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu i njihov dalji transport i tretman, uključujući troškove čišćenja otpada i troškove mera za podizanje svesti koji se navode u članu 10 u vezi sa tim proizvodima.

Za plastične proizvode za jednokratnu upotrebu koji su ambalaža, zahtevi postavljeni u ovom paragrafu dopunjuju zahteve u pogledu shema proširene odgovornosti proizvođača postavljene u Direktivi 94/62/EEC i Direktivi 2008/98/EC.

...

proizvoda za jednokratnu upotrebu navedeni u Delu E Dodatka pokrivaju troškove prikupljanja otpada koji čine ti plastični proizvodi za jednokratnu upotrebu i njihov dalji transport i tretman, uključujući troškove čišćenja otpada, **uključujući i iz kanalizacione mreže, kao i** troškove mera za podizanje svesti koji se navode u članu 10 u vezi sa tim proizvodima.

Za plastične proizvode za jednokratnu upotrebu koji su ambalaža, zahtevi postavljeni u ovom paragrafu dopunjuju zahteve u pogledu shema proširene odgovornosti proizvođača postavljene u Direktivi 94/62/EEC i Direktivi 2008/98/EC.

....

Obrazloženje

Tekst je nejasan u tome da li “troškovi upravljanja otpadnim vodama i čišćenja otpada” uključuju proizvode otpada odloženog u WC šolje koji završavaju u kanalizacionoj mreži. Treba ih uključiti, jer uzrokuju ekonomsku štetu u kanalizacionoj mreži i zahtevaju da operateri za otpadne vode (preduzeća kanalizacije) preduzimaju dodatne korake u upravljanju otpadom.

Član 10

Mere podizanja svesti

Predlog Komisije

Države članice preduzimaju mere da informišu potrošače o plastičnim proizvodima za jednokratnu upotrebu navedenim u Delu G Dodatka, kao i pribor za ribolov koji sadrži plastiku o sledećem:

(a) dostupnim sistemima za ponovno korišćenje i opcijama za upravljanje otpadom za one proizvode i pribor za ribolov koji sadrže plastiku, kao i najbolje prakse koje se sprovode u ispravnom upravljanju otpadom u skladu sa članom 13 Direktive 2008/98/EC;

Izmena i dopuna EurEau- a

Države članice preduzimaju mere da informišu potrošače o plastičnim proizvodima za jednokratnu upotrebu navedenim u Delu G Dodatka, kao i priboru za ribolov koji sadrži plastiku o sledećem:

(a) dostupnim sistemima za ponovno korišćenje i opcijama za upravljanje otpadom za one proizvode i pribor za ribolov koji sadrže plastiku, kao i najbolje prakse koje se sprovode u ispravnom upravljanju otpadom u skladu sa članom 13 Direktive 2008/98/EC;

26 jun 2018

EurEau komentariše predlog direktive “Smanjenje uticaja određenih plastičnih proizvoda na životnu sredinu”

(b) uticaju ovog otpada i drugog neodgovarajućeg odlaganja otpada od tih proizvoda i opreme za ribolov koji sadrže plastiku na životnu sredinu, i posebno na morsku sredinu.

(b) uticaju ovog otpada i drugog neodgovarajućeg odlaganja otpada od tih proizvoda i opreme za ribolov koji sadrže plastiku na životnu sredinu, i posebno na morsku sredinu.

(c) uticaja neodgovarajućeg odlaganja otpada od ovih proizvoda na kanalizacionu mrežu.

Obrazloženje

Kanalizaciona mreža ne samo da predstavlja potencijalnu putanju određenih plastičnih proizvoda prema životnoj sredini, već trpi i značajnu ekonomsku štetu usled neodgovarajućeg odlaganja otpada. Potrošači moraju da postanu svesni toga. Vodni sektor pokrenuo je brojne kampanje, ali ostaje još mnogo toga što treba da se učini.

Primeri kamapanja za podizanje svesti o vlažnim maramicama:

- UK: Can't flush this! <https://www.youtube.com/watch?v=X-FB46km7bo>
- D: Feuchttücher gehören nicht in die Toilette und Kanalisation: <https://www.youtube.com/watch?v=OPQ4Tfx0HCk>
- D: Feuchtes Toilettenpapier verstopft Kläranlagen | Servicezeit | WDR: <https://www.youtube.com/watch?v=T4IFGTZ6aSI>
- E: Matilda - Las toallitas a la papelera: <https://www.youtube.com/watch?v=vXkMK76UE50>
- E: Las toallitas no deben ser desechadas por el WC: <https://www.youtube.com/watch?v=7j2Tw7b5Fsc>
- DK: Kun 3 ting i dit lokum: <https://www.kun3tingiditlokum.dk/>

O EurEau-u

EurEau predstavlja glas evropskog vodnog sektora. Predstavljamo pružaoce usluga koje se odnose na vodu za piće i otpadne vode iz 29 zemalja u Evropi, iz privatnog i javnog sektora.

Naši članovi su nacionalna udruženja vodnih usluga u Evropi. U EurEau-u, spajamo nacionalne stručnjake za vodu kako bi se složili o stavovima evropske vodne industrije u pogledu upravljanja kvalitetom vode, efikasnosti resursa i pristupa vodi evropskih građana i preduzeća. EurEau-ov sekretarijat nalazi se u Briselu, odakle koordinišemo rad oko 150 stručnjaka iz organizacija članica i komunalnih preduzeća i zastupamo zajedničke stavove pred donosiocima odluka EU.

Naši članovi u potpunosti su posvećeni neprekidnom snabdevanju čistom vodom i njenom bezbednom povratku u hidrološki ciklus. Imamo ulogu u podizanju svesti o pretnjama po vodu sredinu. Direktno zapošljavajući oko 500.000 ljudi, evropski vodni sektor pruža značajan doprinos evropskoj privredi.